

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 12/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, Rázusova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 244/2013 z 28. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa l. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 244/2013 z 28. februára 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 18 C/691/2002 z 9. januára 2013 tak, že sťažovateľku, ktorá bola v procesnom postavení žalobkyne, zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania v sume 1 670,67 € na účet právnej zástupkyne žalovanej do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

3. *Sťažovateľka vyjadruje presvedčenie, že uznesením krajského súdu došlo k porušenú jej označených základných práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu, keďže krajský súd nepostupoval vo veci ústavne konformným spôsobom a dopustil sa porušená zásady zákazu denegatio iustitiae, a to tým, že „nepostupoval v zmysle platnej a účinnej právnej normy, nezákonne zasiahol do vlastníckeho práva a napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnil“. Sťažovateľka v tejto suvlosti uvádza, že k znemožnenu ochrany jej subjektívneho práva došlo tým, že krajský súd ju zaviazal na náhradu trov konania z dôvodu neúspechu v konaní, príčom v jej veci sa malo postupovať podľa § 150 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), avšak konajúci krajskú súd sa nezaoberal „charakterom konania, ako ani nebral do úvahy všetky okolnosti, ktoré podľa názoru sťažovateľky majú povahu dôvodu hodného osobitného zreteľa“.*

4. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka opísala konkrétne okolnosti, ktoré z jej pohľadu mali byť v prerokovávanej veci považované za dôvody hodne osobitného zreteľa, a to najmä samotný predmet sporu (ochrana osobnosti), nejednoznačnosť záverov z vykonaných dôkazov, správanie protistrany, jej nízky príjem, zlý zdravotný stav a v neposlednom rade i neúmerná dĺžka konania z dôvodov na strane všeobecných súdov. Podľa sťažovateľky krajský súd sa s uvedenými okolnosťami náležite nezaoberal a sucasne

„skutočnosť, prečo sa porušovateľ nezaoberal vyššie uvedenými dôvodmi hodných osobitného zreteľa, na ktoré poukazovala sťažovateľka v priebehu konania, porušovateľ vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nezdôvodnil“. Napokon na podporu svojej argumentácie sťažovateľka v ústavnej sťažnosti interpretovala obsah základných práv, porušenie ktorých namieta.

5. Dňa 4. augusta 2014 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovateľka uvádza: *«Potom, čo bol spis odňatý zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] z dôvodu odstránenia údajnej „nerovnomernej zatažnosti“ opatrením bývalého predsedu Okresného súdu Košice I, bola vec dňa 25.05.2006 pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Táto sudkyňa nemala spis ani rok a predseda súdu Okresného súdu Košice I opätovne z dôvodu údajnej „nerovnomernej zatažnosti“ opatrením odňal spis aj tejto sudkyňi a vec prideliť dňa 19.02.2007 sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Takýto postup sťažovateľka nepovažuje vonkoncom za štandardný a vyvoláva u nej vážne podozrenie vo vzťahu k nestrannosti a nezávislosti súdu. Má za to, že pridelenie spisu sudkyňi [REDAKOVANÉ] bolo výlučne len fiktívnou záležitosťou, čomu nasvedčuje aj ten fakt, že sudkyňa [REDAKOVANÉ] na rozdiel od [REDAKOVANÉ] nepodpísala prevzatie spisu. Uvedená skutočnosť podľa názoru sťažovateľky nasvedčuje tomu, že už v tom čase sa predpokladalo, že vec bude pridelená inej sudkyňi a už len sa čakalo na „nezatažnosť“ sudkyne [REDAKOVANÉ].*

... sťažovateľka je toho názoru, že postup predsedu Okresného súdu Košice I smeroval výlučne k eliminácii jej zákonného sudcu a k následnému ustanoveniu účelových sudcov. Konaním predsedu Okresného súdu Košice I tak došlo k porušeniu ústavného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Obdobne konal aj predseda Krajského súdu v Košiciach, ktorý zmenil bez relevantného dôvodu zloženie odvolacieho senátu. Preto sťažovateľka považuje predovšetkým uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/244/2013-566 za rozhodnutie vydané nezákonným sudcom.»

6. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu,

zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, vec vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov konania.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov.

12. Podľa konštantnej judikatúry sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade,

ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

13. V súlade s uvedenou deľbou právomoci súdnej moci medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo), ústavný súd pristúpil k prieskumu ústavnej sťažnosti, či v danom prípade nejde o zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 zákona o ústavnom súde.

14. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie označených základných práv tým, že vo veci konajúci krajský súd nerozhodol v súlade s jej právnym názorom o trovách konania a neaplikoval ustanovenie § 150 OSP v súlade s jej návrhmi. Sťažovateľka teda namietala nesprávne vyhodnotenie skutkového stavu a naň nadväzujúcu interpretáciu a aplikáciu relevantnej právnej normy.

15. Podľa § 146 ods. 2 prvej vety OSP ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

16. Vo všeobecnosti platí, že rozhodovanie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo, a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu

práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (napríklad IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 622/2013 a tam citovaná judikatúra).

17. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu nemajúci oporu v zákone a rozhodne sa nemožno stotožniť s tvrdením sťažovateľky, že krajský súd pri svojom rozhodovaní konal arbitrárne, keď nezohľadnil jej návrhy na posúdenie okolností hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu § 150 ods. 1 OSP. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že rozhodovanie o trovách konania sa vo všeobecnosti spravuje zásadou úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Konajúci súd môže účastníkovi konania, ktorý mal vo veci plný úspech, nepriznať trovy konania v súlade s § 150 ods. 1 OSP len vo výnimočných prípadoch. Z toho je nutné usudzovať, že v prípade neúspechu vo veci (čo je aj prípad sťažovateľky) možno očakávať povinnosť nahradiť druhej strane trovy konania, a preto napadnuté uznesenie krajského súdu je v súlade s legitímnym očakávaním účastníkov konania, a nie je žiadnym spôsobom prekvapivé a už vôbec nie arbitrárne či extrémne vybočujúce z rámca relevantnej právnej normy.

18. Okolnosť, že sťažovateľka má odlišný názor a skutkové okolnosti sama vyhodnotila opačne ako konajúci súd, nezakladá porušenie označených základných práv a slobôd. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov krajského súdu. Prehodnocovanie skutkového stavu, tak ako to požaduje sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti, by bolo v príkrom rozpore s rozdelením súdnej moci a *de facto* by znamenalo opätovné posúdenie veci ústavným súdom ako ďalšou opravnou inštanciou. Ústavný súd k tomu ďalej poznamenáva, že základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantované ústavou a dohovorom neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).

19. K námietke, že krajský súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami uvádzanými sťažovateľkou v jej písomných vyjadreniach, ústavný súd uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

20. Pretože namietané uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi postupom krajského súdu a jeho uznesením a tvrdným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by umožňovala dospieť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie k záveru, že došlo k porušeniu označených práv.

21. Napokon k namietanému porušeniu ďalších základných práv, keď sťažovateľka mimo petitu doplnením sťažnosti zo 4. augusta 2014 uvádza porušenie i základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zmenou zákonných sudcov, ústavný súd dodáva, že zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho z nej vyplýva, že za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce (II. ÚS 47/99, III. ÚS 202/02). Ústavný súd už vyslovil, že účel základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sa splní, ak o práve občana rozhodne sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02). Za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie vecí v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti

odôvodňujúce presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnych predpisov, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02 a III. ÚS 90/02). Nie je zrejmé, akým spôsobom by krajský súd napadnutým dodatkom k rozvrhu práce porušil označené práva sťažovateľky. Namietané porušenie práv sťažovateľky teda nie je v príčinnej súvislosti s postupom predsedu Okresného súdu Košice I alebo predsedu krajského súdu pri výkone ich právomoci ako orgánu štátnej správy súdu. Navyše, pokiaľ sťažovateľka mala dôvodné pochybnosti o zákonnosti obsadenia súdov alebo o zaujatosti sudcov, mala možnosť vzniesť námietku zaujatosti.

22. Sťažovateľka namietala i porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Vzhľadom na to, že porušenie týchto základných práv malo spočívať len v namietanej arbitrárnosti uznesenia krajského súdu a ústavný súd už vyslovil, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené nebolo, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného práva vlastníť majetok.

23. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). O taký prípad išlo aj vo veci sťažovateľky, ktorej ústavnú sťažnosť vyhodnotil ústavný súd vzhľadom na už uvedené ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

25. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2014